

Một số điều cần biết về tình hình nhập khẩu thực phẩm tại UAE

Do khí hậu khắc nghiệt, thiếu nguồn nước và diện tích đất canh tác, chỉ sản xuất được ít hơn 15% lượng thực phẩm tiêu thụ nội địa, Các Tiểu Vương quốc Ả-rập thống nhất (UAE) phụ thuộc chủ yếu vào nhập khẩu các loại thực phẩm để đáp ứng nhu cầu tiêu dùng trong nước, đặc biệt trong bối cảnh dân số đang ngày càng tăng (trong thực tế, nông nghiệp chỉ đóng góp 0,9% GDP của UAE). Theo Bộ Kinh tế UAE, trong những năm gần đây, nhập khẩu thực phẩm vào UAE tăng mạnh. Tiêu thụ thực phẩm tại UAE tăng ở mức 12%/năm, trong đó, nhu cầu đối với các mặt hàng thực phẩm thiết yếu tăng 30%. Hầu hết thực phẩm nhập khẩu vào UAE đều qua sân bay quốc tế Dubai và bằng đường biển tại Cảng Jebel Ali và được kiểm soát và kiểm tra tại Cục Hải quan Dubai và Cục Quản lý Thực phẩm thành phố Dubai.

Một trong các nguyên nhân của nhu cầu thực phẩm tăng mạnh tại UAE là do mức tăng dân số liên tục và mức chi tiêu vào thực phẩm ngày càng nhiều tại quốc gia này. Một lý do khác là ngành du lịch tại UAE rất phát triển (mạng lưới đường bay hàng không quốc tế và nội địa được mở rộng làm tăng thêm nhu cầu về thực phẩm). Hiện tại, hơn 120 hãng hàng không đang hoạt động tại Dubai (sân bay quốc tế Dubai tiếp nhận 46,3 triệu khách trong năm 2010). Một nhân tố khác nữa tác động đến sự gia tăng này là do UAE là thị trường tái xuất lớn. UAE tái xuất gần 50% sản phẩm thực phẩm nhập khẩu sang các nước Hội đồng Hợp tác vùng Vịnh (GCC), Nga, Ấn Độ, Pakistan và các nước khu vực Đông Phi. Do nhu cầu tăng cao, UAE nhập khẩu thực phẩm nhiều hơn. Năm 2010, giá trị nhập khẩu thực phẩm của UAE đạt 3,6 tỉ USD. Con số này ước tính sẽ tăng lên 5,5 tỉ USD vào năm 2015 và 8,4 tỉ USD vào năm 2020. Năm 2011, số lượng thực phẩm nhập khẩu vào UAE đạt 6,7 triệu tấn (tăng 18% so với mức 5,6 triệu tấn trong năm 2010).

Lượng thực phẩm tiêu thụ bình quân mỗi tháng của mỗi người dân UAE dự kiến sẽ tăng từ 3.527 Dh (960,4 USD) trong năm 2011 lên 4.156 Dh (1.122 USD) vào năm 2016. Năm 2011, lương thực thực phẩm tiêu thụ tại UAE đạt 26,5 tỉ Dh (7,2 tỉ USD) và con số này dự tính tăng lên mức 34,8 tỉ Dh (9,5 tỉ USD) vào năm 2016. Từ năm 2007, nhập khẩu đồ ăn đã chế biến và đồ uống tại UAE đã tăng 17,8% từ 8,76 tỉ Dh (2,4 tỉ USD) lên 12,28 tỉ Dh (3,3 tỉ USD) vào năm 2011. Các sản phẩm nhập khẩu chính là thực phẩm đã chế biến, đường, sô-cô-la, các sản phẩm chứa cacao, bánh mì, bánh quy, bột mì, nước, nước ép trái cây, thịt. Ngoài ra, các mặt hàng UAE có nhu cầu nhập khẩu cao như gạo, rau củ quả tươi và đóng hộp... đều là những sản phẩm thế mạnh mà Việt Nam có khả năng xuất khẩu lớn. Các nước xuất khẩu thực phẩm sang UAE nhiều nhất là Mỹ (10,5%), Ấn Độ (8%), Ả-rập Xê-út (6,2%), Anh (5,4%), Thái Lan (5,3%), Pháp (5%).

UAE nhập khẩu nhiều mặt hàng lương thực, thực phẩm khác nhau như: thịt; sản phẩm sữa, trứng, mật ong và động vật ăn được; trái cây, quả hạch và cam quýt; rau củ, rễ củ và thân củ; ngũ cốc; cà phê, trà và gia vị... Đặc biệt, UAE nhập khẩu nhiều tiêu đen để tái xuất đi các nước xung quanh (loại tiêu 500 gr, đóng trong bao 60 kg). Thực phẩm chủ yếu của UAE là Cơm trộn, món ăn được ưa chuộng tại các quốc gia đạo Hồi nói chung và các Tiểu Vương quốc Ả-rập thống nhất nói riêng, có thể được dùng thêm với các loại thịt như thịt cừu, cá hoặc tôm pandan nhưng thịt gà vẫn là loại đặc biệt phổ biến được sử dụng. Ở UAE có rất ít trang trại chăn nuôi gà và không có trang trại nào trong số này có giá trị thương mại lớn. Hầu hết thịt gà đông lạnh nặng từ 800 gram đến 1,2 kg được bán tại thị trường UAE được nhập khẩu từ Bra-xin hoặc Pháp. Tuy nhiên, thịt gà tươi được sản xuất ngay trong nước lại rất được ưa chuộng và đang phát triển và được bán tại các thị trường địa phương, cửa hàng thịt và rau.

Theo nghiên cứu gần đây của Phòng Thương mại Công nghiệp Dubai, trị giá các loại thực phẩm tại UAE đều tăng kể từ năm 2000. Nguyên nhân là do sự suy giảm giá trị đồng Đôla Mỹ và nhu cầu tiêu thụ thực phẩm của người dân

UAE tăng trong thời điểm nguồn cung bị hạn chế do thời tiết xấu, thiếu nguồn nước và sản xuất xăng dầu giảm. Đối với UAE, khi nguồn cung thực phẩm không được duy trì sẽ dẫn đến “lạm phát” thực phẩm và nguy cơ mất cân bằng nguồn cung.

An toàn thực phẩm là vấn đề rất quan trọng đối với UAE. UAE nhập khẩu phần lớn lương thực, thực phẩm tiêu thụ trong nước, vì vậy, việc thiết lập quan hệ đối tác với những quốc gia sản xuất lương thực, thực phẩm trọng yếu là vấn đề đặc biệt cần thiết. Để đảm bảo an ninh lương thực, chính phủ UAE đang xem xét đầu tư vào các dự án nông nghiệp tại nước ngoài, đặc biệt là tại Việt Nam, Campuchia, Ai Cập, Pakistan, Xu-đăng để đảm bảo nguồn cung ứng lương thực và đề phòng trước các biến động của thị trường. Một chiến lược khác cũng được UAE triển khai tương tự như các quốc gia GCC đang triển khai là xây dựng nguồn cung thực phẩm dự trữ để bình ổn giá thành và đảm bảo nguồn cung ứng thực phẩm.

Một số mặt hàng thực phẩm nhập khẩu lớn nhất của UAE:

Gạo: Năm 2010, tổng giá trị gạo nhập khẩu vào UAE đạt 1,3 tỉ USD. 5 thị trường nhập khẩu chính của UAE gồm: Ấn Độ (643,1 triệu USD), Pakistan (314,8 triệu USD), Thái Lan (59,7 triệu USD), Mỹ (7,9 triệu USD) và Sri Lanka (3,7 triệu USD). UAE là một trong những thị trường tái xuất gạo lớn nhất trên thế giới. Gạo trung chuyển qua UAE đạt 520,8 triệu USD vào năm 2010, chiếm khoảng 90% lượng gạo tái xuất trên thế giới. Riêng lượng gạo tái xuất đến I-ran chiếm 85.7% tổng lượng gạo tái xuất của UAE.

Dầu ăn: Mặc dù dân số của UAE chỉ bằng 1/6 dân số của Ả-rập Xê-út nhưng UAE mua lượng dầu thực vật tương đương như Ả-rập Xê-út- quốc gia lớn nhất khu vực GCC do phần lớn lượng dầu thực vật UAE nhập về nhằm mục đích tái xuất. Các sản phẩm tái xuất chủ yếu, xét theo giá trị từ cao đến thấp, gồm đậu

nành, dầu cọ, chất béo thực vật cố định, ngô và dầu hướng dương. Các thị trường chính là I-ran, Thổ Nhĩ Kỳ và Ả-rập Xê-út.

Đậu: 5 thị trường nhập khẩu đậu chính của UAE trong năm 2010 bao gồm: Canada (82,5 triệu USD), Ôt-xtrây-li-a (33,7 triệu USD), Trung Quốc (24,6 triệu USD), Ethiopia (14,1 triệu USD), và Ấn Độ (13,3 triệu USD). Năm 2007, 94% số lượng đậu tại UAE là đậu nhập khẩu. Năm 2009, giá trị nhập khẩu đậu của UAE đạt 201,4 triệu USD.

Đường: 5 thị trường nhập khẩu đường chính của UAE trong năm 2010 gồm: Bra-xin (636,9 triệu USD), Ấn Độ (31,6 triệu USD), Đức (31,5 triệu USD), Bỉ (29,9 triệu USD) và Thái Lan (8,8 triệu USD). Năm 2009, UAE nhập khẩu đường trị giá 686,3 triệu USD.

Các doanh nghiệp của Việt Nam có nhiều cơ hội xuất khẩu thực phẩm sang UAE do chính sách ngoại thương của UAE rất cởi mở, kiểm soát hàng đơn giản, thuế nhập khẩu thấp (trừ một số mặt hàng tươi sống, thực phẩm phải kiểm định nhưng cũng không quá khó khăn). UAE không áp dụng hạn ngạch nhập khẩu, không áp đặt tiêu chuẩn kỹ thuật một cách nặng nề như một số thị trường khác. Đây là điểm rất thuận lợi mà các doanh nghiệp Việt Nam có thể tận dụng được.

Nông sản và thực phẩm là mặt hàng truyền thống của Việt Nam xuất sang thị trường Trung Đông, trong đó có UAE. Chè và cà phê là hai mặt hàng thế mạnh của Việt Nam, tuy nhiên, trị giá xuất khẩu sản phẩm chè và cà phê sang UAE còn nhỏ do sản phẩm không có giá trị gia tăng cao, hàng xuất khẩu vẫn mang tính nguyên liệu với chất lượng chưa cao, chưa đáp ứng được nhu cầu của thị trường này. Việt Nam cũng xuất khẩu gạo sang UAE, tuy nhiên trị giá xuất khẩu còn hạn chế do phải cạnh tranh với gạo xuất khẩu của một số quốc gia khác. Bên cạnh đó, các doanh nghiệp Việt Nam chưa thực sự làm tốt khâu quảng bá tiếp thị. Một thực tế là các doanh nghiệp ở nhiều nước tham gia xuất khẩu

vào UAE đều lập văn phòng đại diện ở Dubai để duy trì sự tiếp cận và theo dõi thị trường. Tuy nhiên, hàng hóa Việt Nam hoàn toàn có cơ hội thâm nhập sâu hơn vào thị trường UAE, đặc biệt trong bối cảnh hai nước đang tăng cường mở rộng quan hệ hợp tác thương mại, thúc đẩy xuất nhập khẩu hàng hóa. Trong những năm gần đây, kim ngạch xuất nhập khẩu Việt Nam – UAE tăng liên tục, đạt 730 triệu USD trong năm 2010, 1,3 tỷ USD trong năm 2011 và tăng lên mức 2,4 tỷ USD trong năm 2012.

Ngoài ra, một số loại trái cây Việt Nam có triển vọng xuất khẩu vào UAE gồm dứa (thơm), thanh long, vải, măng cụt, chôm chôm. Xoài, chuối, mận cũng được ưu chuộng tại quốc gia này nhưng có sự cạnh tranh mạnh của chuối Phillipin, xoài từ Kenya, Nam Phi, Pakistan; mận của Australia, Mỹ.

Một số mặt hàng Xuất khẩu của Việt Nam sang UAE giai đoạn 2010 – 2012

Đơn vị tính: triệu USD

Mặt hàng	2010	2011	2012
Chè	7,2	6,4	10,7
Hàng thủy sản	32,5	45,3	59,6
Hạt điều	19,5	24,1	18,7
Hạt tiêu	46,9	69,9	73,4
Rau quả	4,5	6,6	7,3
Gạo	2,2	1,8	6,5

Nguồn: Tổng cục Hải quan

Nhu cầu về thực phẩm tại UAE ngày càng tăng cao là cơ hội tốt cho các doanh nghiệp Việt Nam đẩy mạnh xuất khẩu thực phẩm sang thị trường này. Các mặt hàng UAE có nhu cầu nhập khẩu cao như gạo, rau củ quả tươi và đóng hộp, thực phẩm chế biến... đều là những sản phẩm thế mạnh mà Việt Nam có khả năng xuất khẩu lớn. Trước sự cạnh tranh từ các doanh nghiệp của Trung

Quốc, Thái Lan, Ấn Độ..., các doanh nghiệp Việt Nam cần lưu ý nâng cao chất lượng sản phẩm, ký mã hiệu và bao bì đóng gói, tuân thủ các yêu cầu quy định về vệ sinh và tập quán tiêu dùng để thuận tiện thâm nhập thị trường./.

Phạm Xuân Trang

Vụ Thị trường Châu Phi, Tây Á, Nam Á

Bộ Công Thương